

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport
B.M.G. Smals, voorzitter
Postbus 20018
2500 EA Den Haag
Per e-mail: cie.vws@tweedekamer.nl

Onderwerp	Uw brief van	Datum
Inbreng College voor de Rechten van de Mens inzake commissiedebat VWS van 21 april 2022	-	14 april 2022
	Uw kenmerk	Ons kenmerk
	-	2022/0024/JG/RvS/HvE

Geachte voorzitter en leden van de Vaste Commissie voor VWS,

Op 21 april 2022 debatteert uw commissie over beleid voor mensen met een beperking. Op de agenda staat de kabinetsreactie van 1 oktober 2021 (kenmerk 24170-248) op de jaarlijkse rapportage van het College voor de Rechten van de Mens (hierna het College) over de naleving van het VN-verdrag handicap in Nederland (agendapunt 10). Ook ratificatie van het Facultatief Protocol bij het VN-verdrag handicap staat op de agenda (agendapunt 9).

Inmiddels is er een nieuw kabinet en worden de contouren van het beleid gericht op implementatie van het VN-verdrag handicap duidelijker. Na de evaluatie en eindrapportage van "Onbeperkt Meedoen!" (agendapunten 6 en 7) werkt het ministerie van VWS aan een vervolg. Wij volgen alle ontwikkelingen met belangstelling en zien dat punten die wij eerder in de aanloop naar dit debat met uw commissie deelden (zie bijgevoegde brief van het College van 16 november 2021) nog steeds aandacht nodig hebben. Wij geven u de volgende vraagpunten mee.

1. **Participatie** van mensen met een beperking **bij nieuwe wetten, regels en beleid en de uitvoering** is een verdragsverplichting. Het College ziet dat dit in Nederland nog niet structureel en rijksbreed is verankerd. Voor zover het College kan zien, zijn er ook in de vervolgaanpak van "Onbeperkt Meedoen!" nog geen plannen in die richting opgenomen. Wat gaat de regering doen om dit alsnog in overeenstemming te brengen met het VN-verdrag handicap?
2. In het verlengde hiervan: de uitvoering van het VN-verdrag handicap is een rijksbrede verantwoordelijkheid. Maar dit kan alleen worden waargemaakt als alle departementen zich voldoende bewust zijn van hun eigen verantwoordelijkheid en zich inzetten voor de uitvoering van het verdrag.

Hierin heeft het **coördinerend ministerie van VWS** een belangrijke aanmoedigende en faciliterende rol. Welke concrete acties **binnen de Rijksoverheid** zal de minister ondernemen en opnemen in het vervolg op "Onbeperkt Meedoen!" om structurele inzet voor het VN-verdrag handicap binnen alle departementen te bevorderen?

3. Artikel 31 van het VN-verdrag handicap omvat een belangrijke **monitoringstaak** voor de overheid, aan de hand van **dataverzameling**. Hoe gaat de regering dit aanpakken?
4. De regering heeft nog altijd geen besluit genomen over ondertekening van het **Facultatief Protocol bij het VN-verdrag handicap**. Dit protocol gaat over individueel klachtrecht. Mensen in Nederland kunnen geen zaak voorleggen aan het toezichthoudend VN-comité en missen een belangrijke mogelijkheid voor rechtsbescherming. Wat doet de regering om ervoor te zorgen dat de procedure voor de ondertekening en ratificatie van het Facultatief Protocol niet langer worden uitgesteld?

In deze brief lichten wij deze punten toe.

1. Nodig: structurele verankering participatie bij wetgeving- en beleid

Op grond van artikel 4, derde lid, VN-verdrag handicap moet de overheid juridische kaders, beleidskaders en procedures instellen om de volledige en gelijkwaardige participatie van mensen met een beperking en hun organisaties bij nieuwe wetten en beleid te garanderen: tijdig, actief en van het begin tot de uitvoering. Het College ziet dat dit in Nederland nog niet structureel is verankerd: er ontbreekt een rijksbrede procedure die eraan bijdraagt dat alle departementen mensen met een beperking actief betrekken bij zaken die hen aangaan. Bijvoorbeeld een netwerk van verbindingspersonen (*focal points*, zie ook onze bijgevoegde brief).

Voor rijksambtenaren heeft het College op 28 januari 2022 een *toolkit* uitgebracht voor de dagelijkse praktijk (zie www.mensenrechten.nl/ervaringsdeskundigheid). Voor wetgevingsjuristen en de wetgever publiceerde het College de bijgevoegde handreiking "Wetgeving en het VN-verdrag handicap". Het is nu de vraag hoe de regering ervoor gaat zorgen dat de participatie van mensen met een beperking meer structureel wordt verankerd in de verschillende fasen van ontwikkeling en uitvoering van wetgeving en beleid binnen de gehele overheid. In onze brief van november 2021 staat dat, anders dan de kabinetsreactie van 1 oktober 2021 suggereert, voor een rijksbrede procedure naast juridische varianten ook organisatorische varianten denkbaar zijn. Voor zover het College het kan zien, wordt echter nog geen enkele variant gericht op structurele borging uitgewerkt in het kader van het vervolg van "Onbeperkt Meedoen!".

2. Rol van VWS als coördinerend ministerie en rijksbrede verantwoordelijkheid

In Nederland is VWS aangewezen als coördinerend ministerie. Daarnaast is elk ministerie verantwoordelijk voor de uitvoering van het VN-verdrag handicap binnen zijn eigen domein. Het College onderschrijft dat de uitvoering van het verdrag een rijksbrede verantwoordelijkheid is. Dit kan echter alleen worden gerealiseerd als de verschillende departementen zich voldoende bewust zijn van hun verantwoordelijkheden en zich inzetten voor de uitvoering van het verdrag. Hierin kan het coördinerend ministerie van VWS een belangrijke aanmoedigende en faciliterende rol spelen. Het is belangrijk dat deze rol niet beperkt blijft tot externe partijen en maatschappelijke partners. Ook het aanjagen en structureel verankeren binnen de Rijksoverheid zou duidelijk meegenomen en uitgewerkt moeten worden in het vervolg van “Onbeperkt Meedoen!”.

3. Monitoringstaak en dataverzameling

Het VN-verdrag handicap schrijft voor dat de verdragstaten gegevens verzamelen over de positie van mensen met een beperking (artikel 31 VN-verdrag handicap). Het College is als nationaal toezichthouder VN-verdrag handicap een van de instanties die hier invulling aan (kunnen) geven. Het proces dat het College in 2014 heeft ingezet om tot een set indicatoren te komen, heeft middels een drieluik van rapporten veel informatie opgeleverd (zie College voor de Rechten van de Mens, [Inzicht in Inclusie III. Participatie van mensen met een beperking op het gebied van zelfstandig leven in de maatschappij, onderwijs en werk](#), februari 2022). Ook na de laatste meting blijft het belangrijk dat de positie van mensen met een beperking goed in beeld blijft. De overheid is verplicht te waarborgen en bevorderen dat mensen met een beperking zonder discriminatie hun rechten ten volle kunnen uitoefenen. Monitoring is daar een essentieel onderdeel van. Zo kan er gevolgd worden of er conform het VN-verdrag handicap verbeteringen optreden en mensen met een beperking hun mensenrechten kunnen genieten. Ook kunnen knelpunten worden gesignaleerd en kan er gericht(er) actie worden ondernomen. Het College stimuleert de overheid om de monitoring middels indicatoren zelf verder te ontwikkelen.

4. Besluitvorming Facultatief Protocol

Tevens op de agenda van het commissiedebat staat de besluitvorming rondom het Facultatief Protocol bij het VN-verdrag handicap. Als toezichthouder op de uitvoering van het VN-verdrag handicap vinden wij het zorgelijk dat de regering het protocol nog altijd niet ondertekend heeft. Het Facultatief Protocol gaat over individueel klachtrecht en vormt een belangrijk onderdeel van de rechtsbescherming van mensen met een beperking.

Tot slot

Het is noodzaak dat “Onbeperkt Meedoen!” snel een vervolg krijgt. De implementatie van het VN-verdrag handicap is een kwestie van lange adem en verdient blijvende aandacht. Maar haast is geboden. Juist nu, bij het verder uitwerken van het vervolg, is het van groot belang om het VN-verdrag handicap leidend te laten zijn, zowel inhoudelijk als formeel. Dit vereist niet alleen structurele aandacht, maar ook structurele stappen in nauw overleg met mensen met een beperking en hun organisaties.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen of opmerkingen hebben dan kunt u contact opnemen met Vlada Burmistrova, v.burmistrova@mensenrechten.nl, of (030) 888 38 88.

Met vriendelijke groet,

drs. Jacobine D.C. Geel
Voorzitter

Bijlagen:

- College voor de Rechten van de Mens, ‘Inbreng inzake commissiedebat ‘Gehandicaptenbeleid/Verpleeghuiszorg/Wlz’, brief aan de commissie VWS d.d. 16 november 2021, online via <https://mensenrechten.nl/nl/publicatie/619653dc5d726f72c45f9db4>
- College voor de Rechten van de Mens, Handreiking ‘Wetgeving en het VN-verdrag handicap’ (december 2021), online via <https://mensenrechten.nl/nl/publicatie/61ea65845d726f72c45fa031>